

(0/38)

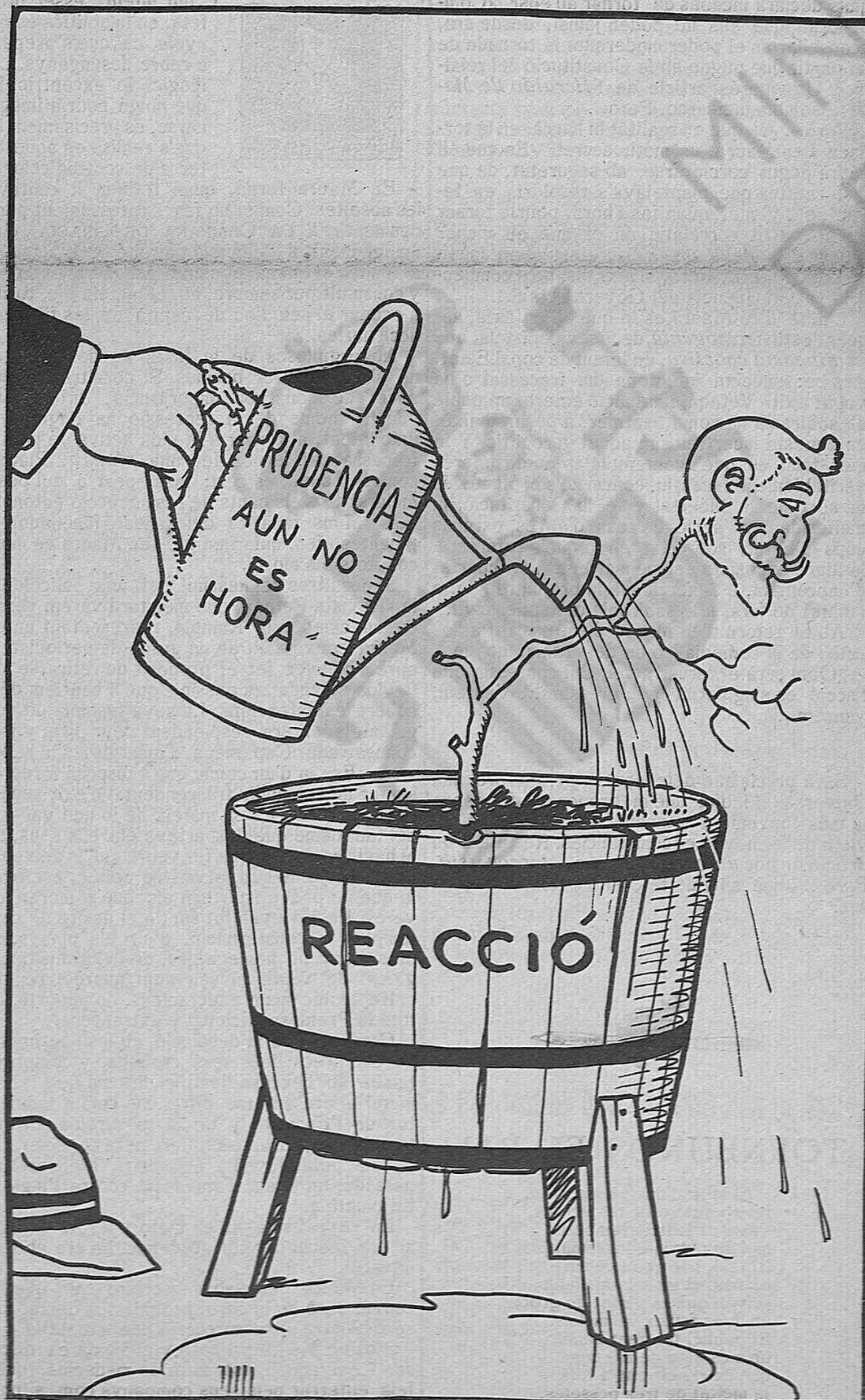
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

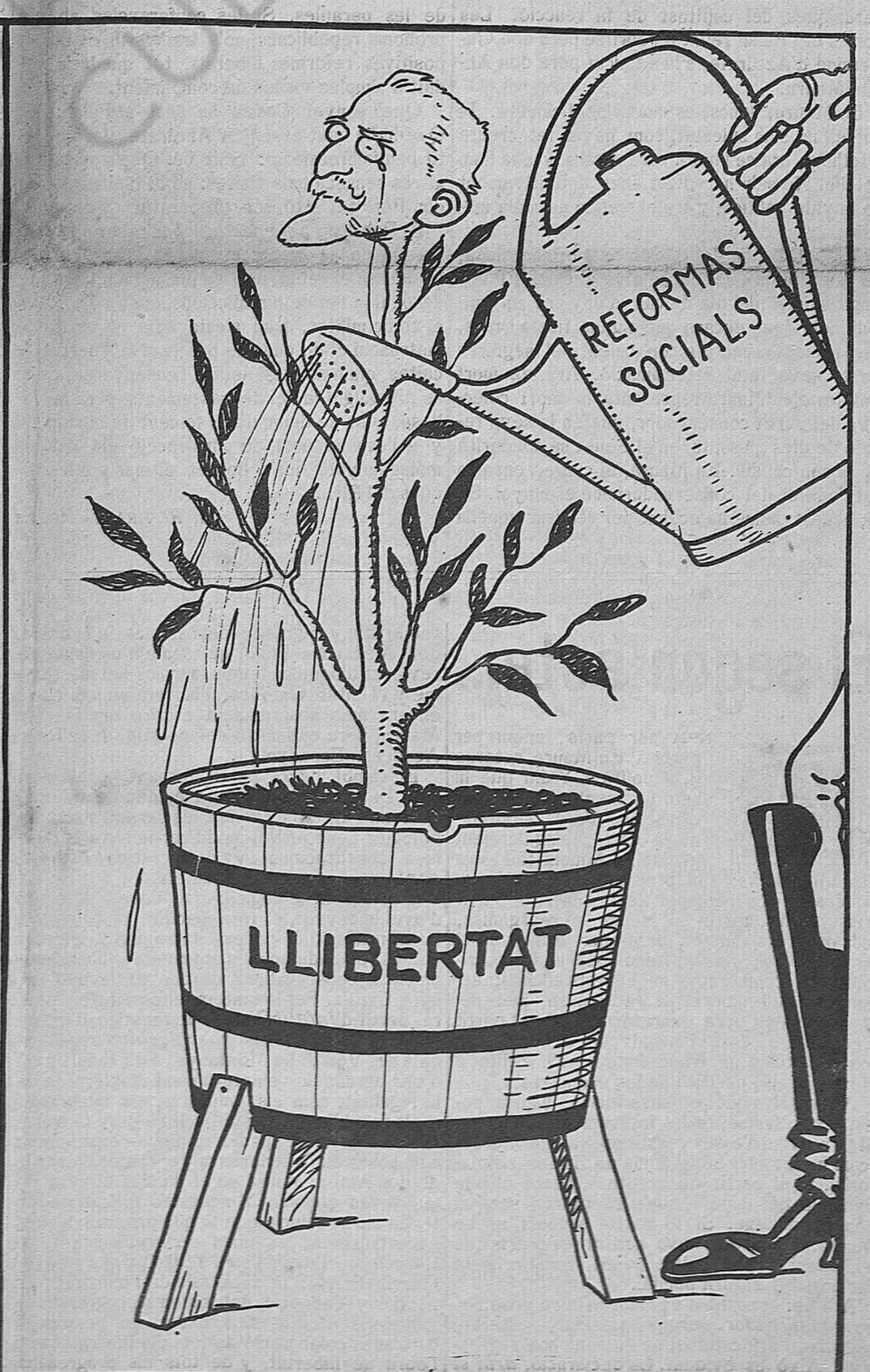
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

El país dels "vice-verses"

¿Ets espanyol, y t'extranya veure rareses aixís?...

¡Per rareses, cap país com aquet país d'Espanya!

EL POBLE Y EL REI

OTA la política espanyola apareix aquets dies somoguda y trasbalsada. En els pocs dies transcorreguts de l'any 1913, han succeït fets transcendentals, inesperats, teatralment, que capgiren la direcció que de molts anys ensa seguia la monarquia borbònica a Espanya.

Any nou, política nova. Aquet sembla esser el lema adoptat en altes esferes. La política nova ha produït ja, venturosament, una víctima moral: don Antoni Maura y Montaner. L'home tragic, que darrerament ha esdevingut comic, davant del cop que en plena cara va rebre, encès de rabia y bullent de vergonya, el dia de cap d'any va fer veure que se suicidava, sens dubte ab l'esperansa de trencar el cor de les altes persones ingrates ab ell, seguint aixís els procediments dels pobres enamorats no correspostos. Però el truc no va donar el resultat que la soperbia lluciferina d'en Maura n'esperava, y al cap d'una setmana justa va descobrir ell mateix la farsa grollera del seu fingit suïcidi.

¡El pobre senyor! Al cap de poques hores del seu darrer determini, quan altre cop se crea poguer imposar la seva voluntat esbrogerrada, un segon cop li cau en plena testa. Ell volia que's trenqués tota relació ab els republicans, que se'ls perseguís com cans rabiosos y se'ls isolés com empestats. Y heus aquí que'l mateix Rei els crida, y els reb en el seu palau, y els pregunta el parer, y els demana consell. No era possible una desautorización més solemnia y categòrica de les teories vesàniques del capítost de la reacció. Les portes del Palau reial, a l'obrirse pera don Gumersind d'Azcarate, s'han tancat pera don Antoni Maura.

En Maura, doncs, es mort, políticament. Ja que ell no s'ha suïcidat, com havia fet creure a tothom, ara se'l mata cara a cara y a la llum del dia. No se'n ha volgut anar definitivament de la vida política, y ara el treuen de mala manera.

Mes, tal com la qüestió està plantejada, no es en Maura sol qui se'n va al clot. El seu fingit suïcidi del dia de cap d'any era un suïcidi individual, encara que alguns fidels amics, per romanticisme y a cop calent, el seguiren en la seva fatal determinació. Ara, la mort política d'en Maura representa la mort colectiva del partit conservador, que en la seva reunió de dies passats en el Senat se solidarisa ab el seu capdill. En Maura, al caure, ensorra tot l'edifici del conservadurisme espanyol. Sí, sí; aquest home ha acabat per realisar aquella

revolució desde dalt que un dia va prometre.

Les noves orientacions de la monarquia, sortides, segons sembla, del mateix Palau reial, plantegen un nou problema: el del Poble y el Rei.

¿Se proposa don Alfons democratizar la monarquia? ¿Vol convertir la negra Espanya, l'enderredada Espanya, la trista Espanya, en un país europeu, lliberal, civilisat? Si es aixís, don Alfons mereixerà les altes lloances de l'istoria. Nosaltres, republicans ahir, republicans avui y republicans demà, creiem que la monarquia, com a principi y com a institució, es un mal. Però reconeixem que, dintre'l marc anacronic de la monarquia, poden actuarhi bons reis y mals reis. Pera un bon rei tindrem sempre tots els nostres respectes. Però mai, mai, el nostre acatament. Som republicans, no ja contra'l Rei, sinó contra la monarquia.

Y estem segurs que això mateix pensa el Poble. Si don Alfons entra pel camí de la llibertat, el Poble no l'acatarà com Rei per la gracia de Déu y de la Constitució, però'l respectarà com home y com cap de l'Estat, sense que aquet respecte signifiqi la renúncia ni l'abandó de l'ideal de plena y lliure democracia que sols en la República's pot trobar.

El Poble, emperò, no vol anar massa depressa al jutjar les orientacions del Rei. Pera creure en aquestes, vol que vinguin actes, després de les paraules. Si les conferencies ab els prohoms republicans no's traduissin aviat en positives reformes liberals, tot quedaria reduït a simples visites de compliment.

Que'l senyor Cossio ha anat al Palau: bé. Que hi ha anat el senyor Azcarate, y n'ha sortit ben impressionat: molt bé. Que's preparen altres emocionals visites: no hi tenim res que dir. Però tot això són preparatius, y res més.

El Poble no pot encara donar rebut a la monarquia de les orientacions liberals anunciades. Li donarà el rebut, partida per partida, quan se derogui la llei de jurisdiccions, quan se reformi el codic militar, quan s'estableixi el veritable matrimoni civil, quan se proclami la llibertat de cultes, quan se fassi neutra l'ensenyansa, quan se promulgui la llei de passaments pera la vellesa, quan se dediquin al foment de la riquesa y a l'expansió de l'instrucció els milions malaguanyats que's llensen al mar y a les roques del Rif...

A. ROVIRA Y VIRGILI

moderna, ont puguin aportar *condicionalment* llur ajuda personal a l'obra de gabinets monarquics els republicans de la dreta y els socialistes de càtedra, com succeeix, analogament, a Anglaterra, a Italia, a Fransa.

Jo no vull qualificar, com deuria, la comedia representada pel capdill dels qui ussurpen tràgicament el nom de conservadors. Ni els seus més ardents y proxims partidaris sospitaven que fos tan ràpida la doble conversió. Que tots ells reconeguïn la veritat: l'impressió causada en el public ha estat una profunda, deplorable y aclaparadora estupefacció: l'ensorrament teatral d'un prestigi de seriosa duresa, de conseqüent y rígida impassibilitat, que ara ens resulta la més infantil de les impulsions...

No recordo que mai les garanties de la pau suprema d'un país haguessin estat sotmeses a una burla més crudel que la d'aquets passats dies. En Maura, quan anuncià pomposament la *retirada*, ja preparava sens dubte el retorn. ¡Y uns quants senyors, perorant en el reducte d'una sala, enredantse en tots els topics insubstancials de la garruleria política, han cregut dilucidar en nom del poble, del poble absent, del poble vital y sobirà, mentres decretaven la supressió d'aquesta mateixa sobirania!

Els republicans tenien alsat un anatemà, un veto, contra la tornada d'en Maura a l'exercici del poder. Avui aqueix veto s'agrava pel record perenne de les injurries contingudes en la primera carta d'en Maura contra els republicans: *barbarie sañuda y soez, turbulentos, ineptos...* Però aquesta ratificació de veto, ont ha d'anar inclòs lògicament tot el partit que per aclamació se solidarisa ab el capdill, ja no's fonamenta sols en la sanció de passades truculencies del poder maurista, sinó en que les franques y estridents declaracions de la carta d'en Maura, acceptades solemnialement per tot el partit (excepte el comte d'Esteban Collantes), colocoïn l'agrupació fora de l'actual règim, fora del sistema constitucional, fora de la legalitat, fora de l'ortodoxia vigent.

¡Ho compendran aixís, els lliberals, tan directament excomunicats per la carta d'en Maura, qui's declara incapas de tornar ab ells? ¿Compendran que ells no poden jamai, desde ara, aconsellar an el poder moderador la tornada de un partit que pugna ab la Constitució del reialme? Un vigorós article de l'*Heraldo de Madrid* sembla indicarho. Però...

Però... ¿es que en realitat hi haurà, en la tornada d'en Maura, un motiu secret? ¿Es que ell haurà pogut cerciorarse, ab seguretat, de que l'alternativa que plantejava's resoluria en favor seu, y que, quan fos l'hora, podria tornar ab un partit correlatiu an el que ell mana? L'amic Salvatella aludia discretament an aqueixa possibilitat... Però, si així fos, no's compendria la permanencia del Govern actual...

L'acte d'en Maura es lo que ell en diria, segons l'estil *hermogenià* de la seva epístola, una *imminencia coactiva*, un intent de cop d'Estat. Ara be: aqueixa intentona ¿ha fracassat o ha tingut exit? Vetaqui una nació entera, un poble ab sobirania nacional, sotmès, a pesar d'això, an aquesta incertitut, an aquet geroglific. Y lo més trist es que'l contempla ab un desinterès veritablement excessiu, com si no s'hi plantegés la sort de la llibertat y de la Constitució, ja malferida per l'acció boirosa d'altres parcials cops d'Estat, sobre tot en lo que's refereix a la lliure exposició del pensament, a la llibertat d'impremta, a l'exercici de la propia religió, a l'unitat de furs, a la sobirania del poder civil.

Ab el retorn d'en Maura hem assistit a dos actes de la comedia—o be del drama, no sé... —¿Quin serà el tercer acte? Cal confessar que l'acció es singularment interessant... Veurem, veurem...

***

Serà precis que deixi encara pera la pròxima conversa el judici que'm proposava fer sobre la més convenient actuació dels republicans, en vista de les noves circumstancies. Resultarà un article un poc *unionista*, un poc... *lerrouxista*. Però... ¿què s'ha de fer, si els temps ho porten?

GABRIEL ALOMAR

TORNEUNOS EL RAL!

Al mitg d'una plassa gran, fet ab quatre fustes verdes, s'als a un teatre, tan petit, que de putxinellis sembla. El teló, pel tros que surt de sota el guarda-malletes, se veu que es pintat de groc, ab dues faixes vermelles. El public, tot gent humil, ab més cara de miseria que de reunió entre tots la meitat de tres pessetes. El jovent s'està a peu-dret;

els més vells, seuen a terra, y els casats que tenen fills fan fer de trona a l'esquena.

La comedia sembla que es comensada fa estoneta; els inquietos espectadors donen mostres d'impaciencia; però'ls de dins no'n fan cas, y, pera allargar l'escena, fan sortir comedians nous per la dreta y per l'esquerra. De primer, tots són amics; després, diuen que renyeixen, y, quiscuns pel seu cantó, al gros public galantegen. Uns, li brindan llibertat; altres, ordre; altres, mongetes; hi ha qui li parla de Déu; qui, d'escombres; qui, de... etzètera. N'hi ha de resoluts, tivats, que's retiren de l'escena fent el bot, y, als cinc minuts, hi tornen a compareixer.

Y això va fentse tan llarg, dura tant la xerrameca y els mateixos trucs, ja vells, tant y tant se repeteixen, que una veu del public surt enèrgica, prò serena, y diu «No's feu perdre'l temps, que nosaltres tenim feina!» ¡Apa, torneunos el ral, que no volem més comedia!»

VERDUM

Sorpresa sobre sorpresa

L qui intenti esser profeta, en la política espanyola, cal que's prepari a rebre desenganys. Lo illogic, lo eccentric, lo que ningú podria imaginar-se, es precisament lo que's realisa en aquesta terra de contradiccions.

En Maura torna, quan tothom li cantava les absoltès. Com si ho fes expressament pera desmentir a LA CAMPANA DE GRACIA, que amablement, li dedicava gairebé tot el número de l'altra setmana, donantlo per mort, enterrat y consumit per sempre, ell, el mateix dia, torna a ocupar el seu lloc de capità en les files reaccionaries.

Ab orgullosos de la fusta de don Antoni, no s'hi poden fer bromes. Si nosaltres fossim amics de donarnos importancia, diriem que l'ilustre home de la repressió ha tingut per unic intent, al tornar a la vida activa de polític fracassat, el fernes fer una *planxa*. Planxa contra planxa, es cert; mes, pesi a qui pesi, malgrat tots els cants de resurrecció entonats pels infims fanatics del funest fusellador—¡quantès efes, quin fastigi!—en Maura es mort com tots els morts.

Si nosaltres haguessim vist una pel·lícula de la «Revista Pathé», que més tard vàrem veure en un cine de la Rambla, representant an en Maura conversant ab un grupo de periodistes, aprés d'haver fet el proposit de retirarse de la vida privada, es possible que li hauriem descobert les intencions. La seva fesomia de vell galantejador era resplendent de malícia y joia concentrada. Cap mena d'amargura s'hi reflexava. Era la d'un comic que's disposa a representar una comedia trascendental d'exit segur. Pera convencer's ell mateix de lo que valia y del fanatisme que despertava entre'ls seus, no hi havia res millor que fer veure que'ls deixava. Lo que d'ia de cap, el nostre polític, era fruir lo que no poden fruir mai els que's moren de veres. La seva vanitat sentia el desitg de contemplar la consternació, d'oïr els planys, de presenciar els homenatges, de llegir els panegirics, de veure el seu nom imprès, repetit entre adulations o execracions, no importa, en tota la Premsa nacional y estrangera.

Comptava ab la desolació, ab les llàgrimes y ab els precés dels seus creients, y comptava també ab l'excusa justificadíssima que li permeteria presentarse altre cop com a redemptor de l'Espanya y de la monarquia. Era un tanteig que's proposava fer, pera conèixer fins a quin punt devia necessari, realisant, de passada, un intent d'amenassa contra l'ingratitude palatina.

La seva carta an en Dato y a l'Azcarra, si era fosca per un academic, ho era ab tota intenció.

En Maura deu saber escriure clar quan li convé; però en la carta hi tenia que deixar una sortida pera la resurrecció que intentava.

Mes en Maura proposa y el monarca disposa. Com aquell estudiant de medecina, que's feia enterrar pels seus companys com a pura broma carnavalesca y Déu el castigava dei-

El segon acte...

NEM per parts, anem per parts... En Maura retorna a la política. Y diu que hi retorna mantenint les declaracions de la seva famosa carta, singularment el final.—Aqueix final era una alternativa; s'hi proposava l'elecció entre dos termes incompatibles: primer, el partit conservador, sense en Maura, se reorganisa, més progressivament, pera anar tornant ab el partit lliberal, dins un franc sistema de transigencia o col·laboració ab els republicans; segon, el partit lliberal se reorganisa, més regressivament, pera anar tornant ab el partit d'en Maura, sota l'inequívoca direcció d'en Maura, y dins un franc sistema d'hostilitat a la col·laboració pacífica de les esquerres.

Alternativa que, en altra forma, hauria pogut expressarse, més francament, aixís: en Maura deixa d'esser constitucional, pera esser (com ha dit molt bé en Lluís de Zulueta) dictatorial. Si el partit no accepta aquesta oberta evolució del capdill, que's reorganisa sota un nou capdillatge. Si el partit segueix an en Maura en aquesta nova actitud, es precis que s'hi adapti també l'altre partit dinastic, pera fer possible el torn pacific.

Ara be: el partit d'en Maura (ja no goso dir-ne *conservador*, perquè ha deixat d'esserho) segueix al seu capítost en la maniobra regressiva. Això es evident. La declaració, *urbi et orbi*, d'aqueixa solidaritat, l'ha feta el més ca-

racteristic y regressiu dels homes de la dreta, don Alexandre Pidal, qui sembla un espectre revingut d'aquells temps heroics del mesticisme y l'Unitat Catòlica; l'ha feta en una carta encara més absurdament escrita que la d'en Maura, pera edificacion del prestigi de la Reial Academia Espanyola...

En cambi, l'altre partit tornant, el que dirigeix en aquesta hora (són les deu de la nit...) el comte de Romanones, declara, sense anfibologies, que no vol modificar la seva naturalesa constitucional y democrática (*soi-disant...*), ni negarse a si mateix.

Conseqüencia lògica: que no es possible, d'avui endavant, el torn pacific, la *diarquia*, la transmissió de poders entre un y altre, y que es rompada aquella comunitat lliberal-democratic-conservadora de que parlava el senyor Urzaiz. Per lo mateix, el partit d'en Maura, partit d'*infaliblistes*, de fanatics, d'incondicionals, com aquells *haschischim* sugestionats pel Vell de la Montanya, està reduït avui a una agrupació voluntariament desterrada de la legalitat, com els jaumistes, els integristes o els republicans. Les dificultats pera la transmissió normal del poder continuen exactament com abans de l'histrionesca y aparatosa tornada de don Antoni Maura an el domini absolut de les seves cohorts. Y aqueixes dificultats no tenen altra solució que la que proposava, ben encertadament, en unes declaracions fetes a Barcelona, l'ex-ministre de la Corona senyor García Prieto: la supressió de l'immoral torn pacific y l'adopció del sistema progressiu de ministeris *ideologics*, mixtes, no personals, de franca col·laboració de tots els liberals pera l'obra de llibertat, y de tots els progressius pera l'obra de progrés; sistema polític ben a la

xantlo mort sobre'l baiart, en Maura ha sigut trobat ert ly encarcerat, quan se disposava a recullir el fruit de la seva brometa macàbrica.

Ningú'l pot playner. L'entrada de l'Azcarate a Palau ha sigut, dels aconeximents moderns, el més funest pera el més funest dels polítics. L'història del fill prodig ha tingut ara un epíleg impensat. La paternal indulgència, descomptada a l'avens pel fill bromista que fa paròdia dels sentiments més respectables, s'ha convertit en discreta resposta, contundent com una cossa.

No estem disposats a fer calendaris, car una vegada més podrien resultar fallits, en aqueixa terra de sorpreses y d'inverossimilituts.

Tampoc intentarem treure conseqüències de l'acte que apar transcendental, perquè si la cara d'en Maura revela un món d'astúcia, la d'en Romanones no es pas menys sospitosa.

De totes maneres, l'entrada dels republicans a Palau, per lo que significa pera la taifa conservadora, ha despertat la nostra alegria.

Esperem que les conviccions republicanes del nostre poble faran lo que cal fer y que l'esdevenir serà nostre, malgrat possibles comedies que s'intentin novament.

X. X.

COMPAS D'ESPERA

CONTINUEM no tenint ni una gota de confiança en el liberalisme d'en Romanones y dels seus companys de taula; seguim no creient en la possibilitat d'una ferma acció democràtica ab

l'actual règim; però volem posar una treva als nostres pessimismes y guardar una actitud expectant, mentres duri aquesta actual transformació que s'està operant en la política espanyola.

Era impossible que pogués seguir Espanya a rerassaga de les demés nacions europees; aturarse es morir, y per instint de conservació el poble avensaria per la violència, si els que poden ferho no'l fessin avensar de bon grat.

En Maura, que preveu l'inevitable entrada d'Espanya en la via del progrés, va tenir l'acert de retirar-se a temps pera apareixer davant dels elements reaccionaris com l'única salvació possible de lo que pomposament anomenen l'ordre social, els clericals. Malhauradament per ell, va deixar-se seduir per la sirena reaccionaria, caricaturisada per l'arçaic Pidal, y va cometre la tonteria de tornar al seu lloc, ab la pretensió folla d'erigir-se en dictador y sometre a la seva voluntat desde el primer magistrat de la nació fins a l'últim ranxer.

L'orgullosa actitud d'en Maura ha sigut el cop d'esperó que ha precipitat els aconeximents. El Rei s'ha decidit a europeisar les nostres costums polítiques, demanant y escoltant l'opinió d'hommes tan il·lustres com l'Azcarate, en Ramon y Cajal y en Cossio; els liberals recullen el guant llenat pel soperb Maura y diuen que volen fer decididament obra liberal; l'opinió, asquejada per la comedia conservadora, té un gest de simpatia pera'l Govern. Mai ha tingut, una situació, el camí tan lliure y planer pera el desenrotll del seu programa, com té avui el ministeri Romanones.

Hem cregut sempre que els liberals no'n tenen ganes de fer acció liberal, perquè hem vist de quin modo llastimós han perdut el temps sempre que han sigut poder, y de quina manera han posat més interès al personal profit que a la cosa pública. Avui estan en l'obligació de no reduir les bones intencions a vuida xerrameca y de portar a les lleis l'espirit democràtic de que deuriem estar posseïts.

Pera fer impossibles noves vergonyes com la del soldat del Ferrol; pera donar una ampla amnistia a tots els que sofreixen procés o condemna per delictes d'opinió; pera secularisar els cementiris; pera que sigui degudament respectada la llibertat de consciència; pera que en tots els ordres tingui la deguda supremacia el poder civil; no cal ni reforçar l'actual partit ab lastre republicà: n'hi hà prou ab el compliment d'una part dels compromisos que tenen contrets davant l'opinió, els homes de l'actual situació liberal.

No sabem si compliran o no els seus deures. No volem anticipar judicis. Restem a l'espectativa, ben segurs de que assistim a l'últim ensaig que fa la monarquia de la seva compatibilitat ab la democràcia.

En aquesta darrera prova no hi hà de perdre res la llibertat. Si surt bé, pensarem en Anglaterra; si surt malament, girarem els ulls a Portugal.

JEPH DE JESPU

LES aigües, aquelles famoses y molt pures aigües que, després de limpijar, fijar y dar esplendor a Barcelona, havien de convertir-la en una nova Venècia, sembla que tornen a enterbolir-se.

L'enterboliment actual s'ha produït a copia de remenar informes y dictamens.

«El doctor Calvet, el dia 30 de Febrer, a les quatre y vinticinc, va dir nabs.

El doctor Fargas, nou mesos després, va dir cols.

El doctor Turró, xirivies...»

Y nosaltres, el dia de Sant Antoni Abad —vulgo dels ases— de l'any mil noucents tretze, diem:

Molt malament deu anar la cosa, quan hi ha hagut d'intervenir tot el Colegi de Metges.

No sabem si també hi ha intervingut la justícia.

Molts opinen que no.

Y potser tenim d'alegrarnos-n'ho, per allò de que «val més sentència de metge, que de jutge».

Sia com sia, serà molt difícil que d'aquet llac de granotes s'en tregui l'aigua clara.

Lo que sembla traslluir-se es que, en aquesta qüestió, l'intervenció més directa es la del doctor turró.

L'anada de l'Azcarate a Palau segueix essent el tema obligat de tots els comentaris periodístics. Els elogis al monarca són unànims y, encara que's prohoms republicans fan protestes de llealtat a la causa santa, s'ha establert com una corrent de simpatia entre el Rei y els revolucionaris.

Recordem que la representació de *La reina jove*, a Madrid, va esser un exit. La santa democràcia fassi que aquesta altra comedia nacional sigui un exit també pels nostres senyors Rolands.

En Maura fingeix una gran tranquil·litat, davant els últims aconeximents polítics esdevinguts. Diu que ja n'estava enterat dels proposits regis y que aquestos no l'afecten gens ni mica. ¡Què ha de dir, el pobre home! Però nosaltres sabem de bona tinta que està indecis entre declarar-se a sí mateix aspirant al trono d'Espanya o oferir els seus serveis a l'inclit don Jaume.

Els flequers de Madrid volien apujar el pa de dos centims el kilo.

Però l'arcalde de la Vila de l'Os s'hi ha oposat tan enèrgicament que ha lograt ferlos desistir de tal barbaritat.

Permètinme que, per ara, cregui més en les *reformes socials* del batlle de Madrid que en les d'aquella altra personeta, també de Madrid, que ha fet enraonar tan aquets dies.

Aquell, al menys, ens demostra la seva bona voluntat pràcticament.

¿Volen res més practic que'l pa, que es una cosa que's toca cada dia, o, millor dit, que's menja, que encara es més que tocar?...»

Els beneïts del cabas de la Defensa Social varen esverarse tant, ab la visita de l'Azcarate al Rei, que tot seguit, per telegrama, demanaren al President del Consell satisfaccions de lo succeït al Palau de la Plassa d'Orient.

No sabem, a hores d'ara, el coix lo que's deu haver contestat; però lo probable es que's hi hagi enviat lo que demanen.

Precisament, al *bueno del conde*, que no cab a la pell, de content, això es lo que li sobra, aquets dies: *satisfaccions*.

PER QUE VOLEN QUE S'OBRIN LES CORTS

Un senador independent

—Perquè aquet temps, a les tardes, ab el griso que està fent, encara que un hom s'abrigui, no dona gust el passeig. Mentres que, gracies al tacte del nostre excels president, en els sillons de la Cambra s'hi està més calentonet!...

Un diputat candorós

—¿Per què vull que s'obrin? ¡Ah!... Perquè'l districte se'm queixa

de que encara no he complert lo que un dia vaig prometre.

Sí. En la primera sessió —aquí duc la llista feta— haig de demanar un carril, dos ponts y tres carreteres.

Un diputat tranquil

—Jo vull que s'obrin; mes, no per cap idea enlairada, ni pera aclarir qüestions que interessin a la patria, sinó per curiositat, per veure què diable passa, per sentir què diu aquet y què respon aquell altre.

Un diputat conservador

—Perquè s'ha d'interpel·lar al Govern que's desgoverna, y demostrarli els perills a que's porten ses torpeses... y mirar si, prodigant els crits y la *mano izquierda*, a la fi ens apoderem del cove de les cireres.

Un que no bada

—Perquè, un dia de Desembre, tinc molt present que en Moret va parlar d'assignar dietes als diputats que's cuidem de regenerar l'Espanya. Y, està clar, tinc interès en que's ventili la cosa... y s'aprobi, si pot ser.

Un liberal sense cartera

—Perquè, ja que en Romanones no va voler pensà en mi, crec que convé recordarli que'l Parlament té perills que sols els oradors hàbils eviten ab son enginy, y... potsè encara compregui lo que ab tot això vull dir.

Un ricot que ven diaris

—Perquè, tenint tancat el safreig public, la premsa de carrer cau de la mà y, per més que un treballi com un negre, no fa ni per' fumà.

Y en cambi estàrobat que, cada volta que salta, entre'l xibarrí del Congrés, un bon discurs entero y pronunciat, el paper corre més.

C. GUMA

Dia solemne

Mentres aquí, nosaltres, rendint tribut a la vella tradició barcelonina, preguntavem, ahir, per aont passarien els Tres toms, els francesos, després d'unes quantes setmanes de preparatius, intrigues y conferencies, se disposaven a elegir el seu nou president.

En efecte: ahir, a la una en punt de la tarda, s'obri en un saló del gran palau de Versalles, la sessió del Congrés—Cambra de diputats y Senat, reunits,—consagrada exclusivament a aquesta operació delicadíssima.

Encara que semblí mentida, donat el temperament dels nostres veïns, la substitució del que fe de l'Estat sol verificarse a Fransa, ab una tranquil·litat admirable. La gent, naturalment, en parla; però ni's discuteix, com als Estats Units, la candidatura a cops de puny y a garrotades, ni s'armen aquelles manifestacions monstruoses que semblen una resurrecció de l'exèrcit de Xerxes.

Y, com en les eleccions presidencials anteriors ha succeït, es d'esperar que també, aquesta vegada, acabaria la festa en pau. Els 300 senadors y els 580 diputats que tenen dret a votar, anirien a Versalles en automòbil o en els trens parlamentaris disposats a l'efecte; se constituiria el Congrés en la forma prescrita per la llei; y, si no en la primera votació, en la

segona, o en la tercera, o en la quarta, quedaria designat el successor de M. Fallières y visca el nou president de la República!...

**

¿Qui haurà sigut l'agraciat?

Candidats, gracies a l'esplèndida feconditat intelectual francesa, no'n faltaven.

Comensant pels que més alt se cotisen, figuraven en la llista de pretendents els senyors Poincaré, Ribot, Deschanel, Dubost, Pams, Delcassé, Joan Dupuy, Clemenceau, Combes...

Les majors probabilitats semblaven repartir-se entre els senyors Poincaré y Ribot. Y per més que'l primer tenia en favor seu la circumstància d'ocupar en l'actualitat la presidencia del ministeri, lo qual indubtablement podia proporcionarli el vot de molts amics agraits, compta el segon ab fortes simpaties entre els elements moderats, té una fulla de serveis brillantíssima y ademés «es del Nort».

Del Nort; es dir, d'una regió que, com s'ha recordat aquets dies, desde fa catorze anys apareix excluida de la suprema magistratura. M. Fallières, el president que ara cessarà, va naixer a Mezin (Lot y Garona); M. Loubet, el president anterior, es de Marsanne (Drôme).

—¡Prou presidents del Mitgdia!—diuen, fent d'això un argument, molts republicans.—Elegimlo del Nort, que es terra sana, brava y fresca, y tan republicana com pugui esserho el Sur.

Certament, baix aquet punt de vista, M. Ribot satisfà plenament els ideals dels que aixís pensen. Fill de Saint Omer (Pas de Calais), ministre y president del govern en tres diverses ocasions, la seva figura farà bon paper en qualsevol lloc, per alt que aquet sigui.

De més a més, escudrinyant els seus merits amagats, s'ha arribat a averiguar que M. Ribot sab focar admirablement el violí.

Pera un president de República, obligat ab molta freqüència a restablir l'acord entre els seus col·laboradors, ¿no es, aquesta habilitat musical, ben digna d'esser tinguda en compte?...

**

De les probabilitats, de tots modos, no hi hà que fiarse'n massa. ¡Quantes vegades, el qui més lluny semblava estar de la meta, s'hi ha vist inopinadament enlairat!...

En l'elecció presidencial de 1887 va donarse un cas ben curiós. Tres polítics, els tres de gran rellu, aspiraven a la presidencia: en Ferry, en Floquet y en Freycinet. Les forces dels republicans estaven deplorablement dividides, y, per més que les votacions se repetien, cap dels tres candidats lograva alcansar la majoria absoluta.

—Veient que l'assumptè s'enredava y que no hi havia manera d'entendre'ns—diu en Pelletan, testimoni y actor de aquella jornada,—sis o set diputats varem reunirnos secretament, en un quarto de mals-endossos de Versailles, y a peu dret, entre un bagul vell, un armari y unes quantes escobres, varem acordar tallar el conflicte presentant la candidatura d'en Carnot.

Y en Carnot, ab qui, fins allavors, no havia pensat ningú, va esser elegit per 616 vots; majoria formidable, que, després, cap president, ni en Casimir Périer, ni en Faure, ni en Loubet, ni en Fallières, ha pogut conseguir.

¿Qui sab si aquesta vegada haurà succeït lo mateix y, passant per damunt d'en Poincaré y d'en Ribot, veurem aixecarse en Pams o en Deschanel o qualsevol altra figura, fins ahir esfumada!...

**

Sigui com sigui, podem estar segurs de que ahir, del Congrés de Versailles en surtí un home, y que aquest home, al complir-se el mes, se presentarà a l'Elisseu a ocupar la vacant que hi haurà deixat M. Fallières.

Com podem, també, tenir la seguretat de que quan l'actual president, despullat de les insignies de primer magistrat de la nació, reingressi en la llegió dels ciutadans rasos, pocs seran els francesos que plorin de tristesa.

Els únics que potser de debò sentiran la seva cessantia, seran les perdius, els conills y les llebres.

Perquè, es clar, en Fallières, que ab tot y esser cassador apassionat, durant els set anys

ALMANAC

DE

La Campana de Gracia, pera 1913

Política : Clero : Comunitats religioses

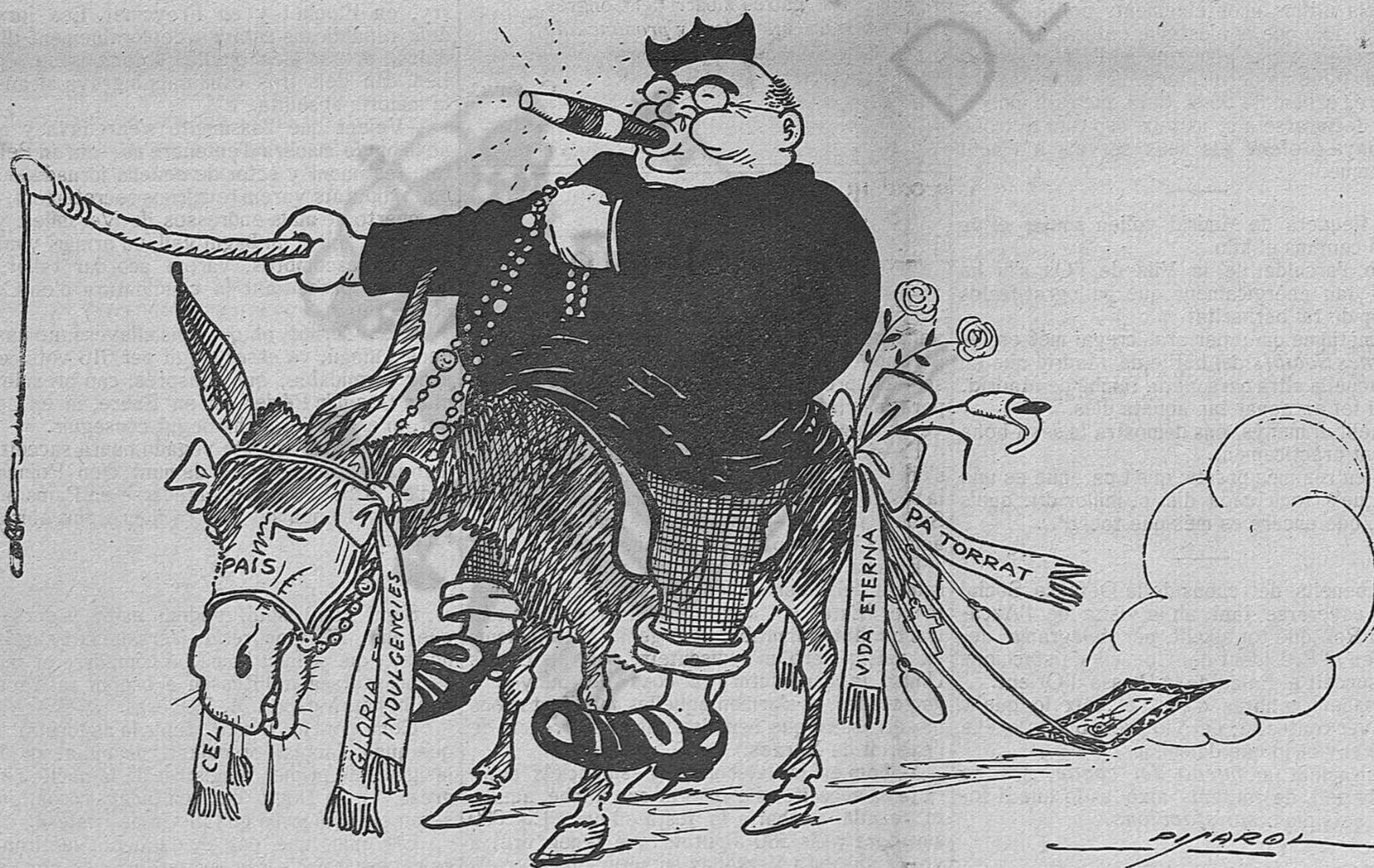
DOS ralets

Quadros cèlebres

«La tornada del fill prodig».

(Del Museu Biblic-Polític Espanyol)

L'etern Sant Antoni

—¡Arri, burret!... ¡Cap als Tres Toms ben contentó, que avui es el gran dia, pera tu!...

de president, moltes y moltes setmanes, retingut pels seus devers oficials, ha hagut de deixar tranquila l'escopeta, ara, desvagat y lliure de tot compromís, podrà esbravarse y sortir a cassar cada dia.

Y ¡diu que, el bon senyor, té una punteria més certera!...

A. MARCH

REPICS
En *Las Noticias* trobem la nova de que, segons cartes de significats polítics, els noms dels quals se reserva el diari informatiu, molt aviat se formarà un ministeri parlamentari a base dels senyors García Prieto, Cambó, Urzáiz, González Besada y Bergamín.

No sabem fins a quin punt la noticia pot resultar certa, però que en Cambó serà ministre

un dia o altre, no hi hà pas dubte. Tant y tant và el cantí al pou, que a la fi's trenca, y en Cambó fa molts anys que poua aigua, ab el cantí regionalista, en el pou centralisador.

L'Aguiló, secretari perpetu de la «Lliga Regionalista», ha marxat a Madrid. Si, quan torna, no ve nomenat subsecretari d'algun ministeri, es que no hi hà justícia, ni sort, en aquet país d'ambicions.

¿Què me'n diuen, eh, de la fermesa dels nostres pares de la patria?

El gran Maura, en deu dies, ha fet dos toms. ¡Sant Antoni ens guardi d'ensopegar! Ara sols faltaria que li fessin fer el tercer, pera esser l'heroe de la diada... Pera posarse a l'altura d'un cotxer.

Llegim en les prempses catòliques del dijous: «Demà, com de costum en la diada de Sant Antoni, en algunes parroquies se donarà la benedicció als animals».

Conformes.
 ¡Benaventurats els animals, perquè d'ells serà la gloria del canyet!

D'entre les noticies eclesiàstiques d'un diari carca, permeteume triar aquesta, que no'm sembla del tot despreciable.

«Mossèn Pararols ha sigut nomenat capellà de les monges d'Olot».

¡Alsa, amigo!
 ¡Capellà de les monges!
 Ara, aquí, el *Papitu* afegiria:
 «¡Y d'Olot, que es la terra de les barretines!»

A la ballena de Sant Feliu ja li ha sortit un competidor; diuen que es mascle, té un metre més y van pescarlo prop de Mahó. ¿Mascle, arrogant y de les Balears?... Cal preguntarli si es peix maurista, perquè, si ho es, li hem de fè'l boicot fins que's retiri de la política.

Tres noms de candidats corren ja de boca en boca pera les eleccions provincials del districte de Mataró-Arenys.

Entre'ls tres, n'hi hà un que—segons diuen—ja està redactant la seva proclama al *pueblo*. Vegin si es sincer, el fulano, que, entre altres coses, diu:

—Jo no soc d'aquells que prometen el sol y la lluna, estimats electors. Jo no prometo mai res, però lo que prometo ho compleixo.

¿Ont es l'esperit lliberal? Un polític dels d'empenya y que té la pretensió d'estar, sempre, molt ben informat, assegura que pròximament serà cridat en Cambó per una cartera ministerial.

Potser sí; y l'ilustre coix estarà en el seu dret al ferho.

Però pera aquet final no calia fer encarar la corona ab els republicans.

Y que no'n diguin, d'això, vistes a Europa. Tot lo més, vistes a la Plassa de la Cucurulla.

En un mateix tren de luxu marxaven, dies passats, en Lerroux (don Alexandre) y l'Iglesias (don Dalmau)... Y un tranquil va exclamá, al veure'ls: —¡Mireuse'ls: tal para cual!—

«En Cambó, an en Romanones, li diu que obri aviat les Corts...»
 ¡Sí, senyor! ¡Les *corts*, que s'obrin, que ara es temps de matá el porc!

Ja deuen saber que ha arribat a Barcelona l'«Orfeo Bilbao».

Però potser no s'han ficat en un detall. Lo primer que'ls coristes de Bilbao fan, a l'arribar a la nostra ciutat comtal, es anar a l'iglesia de la Mercè a cantar una missa de César Franck.

Y se'ns acud un comentari: Vetaquí lo que no fan mai els capellans: cantar misses... de *Franck*.

¡Vaja unes novetats! «El exministro senyor García Prieto assistió, anoche, a la representació de *I Pagliacci*».

No es la primera vegada que un polític espanyol assisteix a una representació d'*Els Paillassos*.

Si no com espectador, com actor.

La junta d'«Acció Catòlica» anuncia que, durant el passat mes, va escampar 46 mil y pico de fulles de propaganda.

Aquets carques, en tot han de mostrarse retrassats.

Fins al Desembre, pera ells, no va arribar l'*escampada de la fulla*.

¡Quina tardor més retrògrada!

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
 Tínia Ch. Lorilleux y C.^a